ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Набизода Набӣ Мирзонаим дар мавзуи «Фаъолияти ҳуқуқтатбиқкунии мақомоти прокуратураи Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҳқиқоти назариявию ҳуқуқӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.1 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат (ш. Душанбе, 2026. – 49 саҳ.)

Дар шароити рушди давлати ҳуқуқбунёд, таҳкими пояҳои конститутсионӣ ва такмили низоми идоракунии давлатӣ, масъалаи татбиқи босифат, дақиқ ва якхелаи қонунгузорӣ аҳаммияти аввалиндараҷа касб менамояд. Самаранокии амалигардонии меъёрҳои ҳуқуқӣ на танҳо ба мазмун ва сифати қонунҳо, балки ба фаъолияти мақомоти ваколатдор вобастагии зич дорад. Дар ин замина, фаъолияти мақомоти прокуратура ҳамчун субъекти муҳимми назорати иҷрои қонун ва иштирокчии мустақими равандҳои ҳуқуқтатбиқкунӣ мавқеи марказӣ ишғол менамояд.

Интихоби мавзуъ аз ҷониби муаллиф асоснок ва саривақтӣ мебошад, зеро дар илми ҳуқуқшиносии ватанӣ масъалаи фаъолияти ҳуқуқтатбиқкунии прокуратура аз нигоҳи назариявӣ ба таври кофӣ таҳлил нагардидааст. Бештари таҳқиқот ба вазифаҳои назоратӣ ё ҷанбаҳои алоҳидаи фаъолияти прокурорӣ бахшида шуда, таҳлили фарогири моҳият, шаклҳо ва механизмҳои фаъолияти ҳуқуқтатбиқкунӣ дар доираи як таҳқиқоти мустақил кам ба назар мерасад.

Муаллиф ба таври асоснок таъкид менамояд, ки прокуратура на танҳо як мақомоти назоратӣ, балки институти муҳимми таъмини волоияти қонун, ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, инчунин манфиатҳои ҷамъият ва давлат мебошад. Аз ин рӯ, таҳқиқоти мазкур ба ниёзҳои воқеии амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ ҷавобгӯ буда, дорои аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ мебошад.

Автореферат нишон медиҳад, ки муаллиф ба масъала аз мавқеи комплексӣ муносибат намудааст. Дар раванди таҳқиқот усулҳои умумии илмӣ (таҳлил, муқоиса, ҷамъбаст, индуксия ва дедуксия), инчунин усулҳои махсуси ҳуқуқшиносӣ, аз ҷумла таҳлили муқоисавии ҳуқуқӣ ва таҳлили расмии мантиқии санадҳои меъёрӣ истифода гардидаанд. Омӯзиши таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ, таҳлили қонунгузории миллӣ ва баррасии маводи амалияи мақомоти прокуратура имкон додааст, ки масъала аз ҷанбаҳои гуногун арзёбӣ гардад. Ин ҳолат ба муаллиф имконият фароҳам овардааст, ки хулосаҳои илмии худро бо далелҳои назариявӣ ва амалӣ тақвият бахшад.

Навгонии илмии диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф кӯшиш намудааст, ки моҳияти фаъолияти ҳуқуқтатбиққунии мақомоти прокуратураро ҳамчун падидаи мустақили ҳуқуқӣ таҳлил намояд. Дар таҳқиқот аломатҳо, принсипҳо ва шаклҳои фаъолияти ҳуқуқтатбиққунӣ мушаххас гардида, ҷойгоҳи он дар низоми умумии фаъолияти давлатӣ муайян карда шудааст. Муаллиф масъалаи таносуби функсияҳои назоратӣ ва ҳуқуқтатбиққунии прокуратураро баррасӣ намуда, кӯшиш кардааст доираи ваколатҳои онро аз нигоҳи назариявӣ дақиқ созад. Инчунин, пешниҳодҳои мушаххас ҷиҳати такмили санадҳои меъёрии марбут ба фаъолияти прокуратура ва баланд бардоштани самаранокии амалияи ҳуқуқтатбиққунӣ ироа гардидаанд.

Хулосаҳо ва пешниҳодҳои барои ҳимоя пешниҳодшуда дорои хусусияти амалӣ буда, метавонанд дар такмили қонунгузорӣ, омодасозии санадҳои меъёрии нав ва такмили фаъолияти мақомоти прокуратура истифода шаванд.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқот дар ғанигардонии назарияи ҳуқуқ, махсусан дар бахши фаъолияти ҳуқуқтатбиққунӣ ва мақоми прокуратура дар низоми мақомоти давлатӣ зоҳир мегардад. Маводи автореферати диссертатсия метавонад дар таълими фанҳои “Назарияи давлат ва

ҳуқуқ”, “Мақомоти ҳифзи ҳуқуқ” ва дигар фанҳои соҳавӣ истифода шавад.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки пешниҳодҳои муаллиф ба баланд бардоштани сатҳи асоснокӣ ва самаранокии қарорҳои ҳуқуқтатбиққунандаи мақомоти прокуратура мусоидат менамоянд. Инчунин, натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд барои такмили механизмҳои назорати прокурорӣ ва таҳкими кафолатҳои ҳуқуқии ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои шаҳрвандон замина фароҳам оваранд.

Дар баробари дастовардҳои назаррас, дар автореферати диссертатсия баъзе масъалаҳое низ ҷой доранд, ки ба шарҳи иловагӣ ниёз доранд. Аз ҷумла, дар матн истилоҳҳои гуногуни марбут ба фаъолияти ҳуқуқтатбиққунӣ истифода шудаанд. Ба назари тақриздиҳанда, оё мақсаднок намебуд, ки муаллиф як мафҳуми мушаххасро интихоб намуда, онро дар тамоми таҳқиқот ба таври пайгирона истифода барад, то ягонагии истилоҳот ва возеҳии методологӣ пурра таъмин гардад? Ин мулоҳиза ба арзиши умумии таҳқиқот таъсири ҷиддӣ намерасонад, аммо метавонад дар таҳияи минбаъдаи кори илмӣ ба инобат гирифта шавад.

Автореферати диссертатсияи Набизода Набӣ Мирзонаим таҳқиқоти мустақил, мукаммал ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок буда, масъалаҳои муҳимми назариявӣ ва амалии фаъолияти ҳуқуқтатбиққунии мақомоти прокуратураи Ҷумҳурии Тоҷикистонро фаро гирифтааст. Сатҳи таҳлил, асоснокии хулосаҳо ва пешниҳодҳои амалӣ аз омодагии баланди илмии муаллиф шаҳодат медиҳанд.

Бо дарназардошти ҳамаи гуфтаҳои боло, таҳқиқоти диссертатсионии Набизода Набӣ Мирзонаим дар мавзуи «Фаъолияти ҳуқуқтатбиққунии мақомоти прокуратураи Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҳқиқоти назариявию ҳуқуқӣ» ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, тасдиқгардида бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, № 295), мутобиқ буда, муаллиф сазовори дарёфти

дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.1 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат мебошад.

Тақриздиҳанда:

Номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
дотсент, декани факултети
ҳуқуқ ва идораи давлатии
Донишкадаи омӯзгории
Тоҷикистон дар ноҳияи Рашт Ализода И.И.

Суроға: 735450, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ноҳияи Рашт, шаҳраки Ғарм, кӯчаи Э. Муҳиддин 63. Телефон: (992) 985515559.
E-mail: aliev_ismoil@list.ru

Имзои Ализода И.И., -ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо, ва корҳои
махсуси Донишкадаи омӯзгории
Тоҷикистон дар ноҳияи Рашт Шодизода Н.М.

Суроға: 735450, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ноҳияи Рашт, шаҳраки Ғарм, кӯчаи Э. Муҳиддин 63. Телефон: (8)313121099, 939201325.
E-mail: dot.rasht@mail.ru. Сомонаи расмӣ: www.dotr.tj

06 03 соли 2026